

UCHWAŁA NR 337/ 2023
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA
z dnia 19 maja 2023 r.

w sprawie skierowania do Trybunału Konstytucyjnego
wniosku o udzielenie zabezpieczenia

Krajowa Rada Sądownictwa na podstawie art. 36 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) w zw. z art. 730¹ § 1 i 2 w zw. z art. 732 i art. 755 § 1 k.p.c., wnosi o udzielenie zabezpieczenia poprzez zawieszenie mocy i skutków uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r. III PZP 6/22,, której nadano moc zasady prawnej na podstawie art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1904 z późn. zm.). do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia wniosku zawartego w uchwale Krajowej Rady Sądownictwa nr /2023 z dnia 20 kwietnia 2023 r., przez Trybunał Konstytucyjny

Uzasadnienie

W postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, w tym przywołane przepisy dotyczące zabezpieczenia roszczeń. Krajowa Rada Sądownictwa jako wnioskodawca uprawniona jest do złożenia wniosku o zabezpieczenie (art. 732 k.p.c.).

Konieczność wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego wynika z faktu, iż nadanie uchwale Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 26 kwietnia 2023 r. III PZP 6/22 mocy zasady prawnej powoduje istotne skutki prawne z punktu widzenia realizacji konstytucyjnej zasady dostępu obywatela do sądu oraz daleko idące skutki społeczne. Nadanie uchwale moc zasady prawnej skutkuje związaniem składów orzeczniczych Sądu Najwyższego jej treścią (art. 82 § 4 ustawy o SN). Oznacza t, że stosowanie przez sądy II instancji obowiązujących przepisów prawa, tj. prowadzenie postępowania odwoławczego w składach jednoosobowych zgodnie z treścią art. 15zzs1 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tekst

jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 2095 z późn. zm.).będzie powodować automatyczne uchylenie orzeczenia sądu II instancji przez Sąd Najwyższy w przypadku jego zaskarżenia. Zabezpieczenie jest o tyle istotne, iż ustanowiona zaskarżoną uchwałą Sądu Najwyższego norma obowiązuje od dnia jej podjęcia, zaś sama uchwała nie została do chwili obecnej opublikowana. Oznaczać to będzie w odniesieniu do wielu spraw konieczność powtórzenia postępowań. Na dzień sporządzania niniejszego wniosku liczba spraw odwołanych oraz tych, które mogą zostać w przyszłości uchylone jest trudna do oszacowania. , a informacje medialne wskazują na liczbę sięgającą poziomu 200 000 spraw. Skutki zaskarżonej uchwały niewątpliwie doprowadzą to do zapaści Sądu Najwyższego, znacznych opóźnień w rozpoznawaniu spraw przez sądy powszechne, a w sposób oczywisty narusza prawo do sądu i rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki oraz zasadę niezawisłości sędziowskiej. Nadto zmiana składów sędziowskich w części sądów już prowadzi do znacznych opóźnień w rozpoznawaniu spraw, co oznacza istotne skutki ekonomiczne, finansowe i społeczne o charakterze ogólnokrajowym i międzynarodowym.

Zabezpieczenie uzasadnia również fakt niezastosowania się do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 kwietnia 2020 r. Kpt 1/20, który rozstrzygnął ostatecznie spór co do zakresu uchwał Sądu Najwyższego o mocy zasad prawny, stwierdzając, iż Sąd Najwyższy - również w związku z orzeczeniem sądu międzynarodowego - nie ma kompetencji do dokonywania prawotwórczej wykładni przepisów prawa, prowadzącej do zmiany stanu normatywnego w sferze ustroju i organizacji wymiaru sprawiedliwości, dokonywanej w drodze uchwały, o której mowa w art. 83 § 1 ustawy o SN. Sąd Najwyższy mimo zatem oczywistego zatem braku kompetencji orzekł w drodze uchwały, o której mowa w art. 83 § 1 ustawy o SN, o organizacji sądów powszechnych znosząc stanowione art. 15zzs1 ust. 1 pkt 4 ustawy COVIDowej składy jednoosobowe. Wymusza to niezwłoczne zabezpieczenie poprzez zawieszenie mocy zasady prawnej nadanej zaskarżonej uchwale SN.

Z racji usytuowania Sądu Najwyższego w hierarchii sądów, jako sądu ostatecznie rozstrzygającego dane sprawy, sprawującego nadzór judykacyjny, skutki tak opisanych naruszeń prawa będą w praktyce trudno odwracalne. Konieczne jest tym samym w celu zapobieżenia zaistnieniu skutków nieprawidłowego ukształtowania sądu i bezpodstawnych uchyień orzeczeń wydanych w składach prawidłowo ukształtowanych, tymczasowe zabezpieczenie przez zawieszenie mocy zasady prawnej zaskarżonej uchwały do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia niniejszego wniosku przez Trybunał Konstytucyjny (art. 730¹ § 1

i 2 k.p.c.). Brak zabezpieczenia może w przyszłości skutkować koniecznością wznowienia postępowań na podstawie dyspozycji zawartej w art. 190 ust. 4 Konstytucji RP.

Wnioskowany sposób zabezpieczenia jest stosowny do opisanych okoliczności, zawieszenie mocy zasady prawnej będzie skutkowało incydentalnym charakterem uchwały, do której nie będą musiały się stosować inne składy orzecznicze Sądu Najwyższego, a przy tym w najmniejszym stopniu będzie ingerował w organizację pracy Sądu Najwyższego i sądów powszechnych (art. 755 § 1 k.p.c.).

Nie jest tym możliwe dokonanie zabezpieczenia realizacji prawa do sądu właściwie ukształtowanego w rozumieniu art. 45 Konstytucji RP przez inne działania, poza ewentualnymi działaniami legislacyjnymi, które wymagają czasu.